

**Szanowny Pan
Dariusz Standerski
Sekretarz Stanu,
Ministerstwo Cyfryzacji**

Szanowny Panie Ministrze,

W imieniu Związku Cyfrowa Polska, organizacji reprezentującej sektor cyfrowy i nowoczesnych technologii w kraju, **pragnę wyrazić nasze uznanie dla prób usystematyzowania krajowego ekosystemu sztucznej inteligencji i planów Polski wobec rozwoju i wykorzystania SI w ramach “Polityki rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce do 2030 r.” (dalej *Polityki rozwoju SI*).** Mam przyjemność przekazać Panu naszą ocenę konsultowanego obecnie projektu Polityki rozwoju SI oraz komentarze, uwagi i sugestie do tego projektu, który w naszej ocenie wciąż wymaga pracy, większej precyzji i ustosunkowania się do pominiętych, istotnych obszarów.

Rewolucyjny potencjał sztucznej inteligencji do transformacji krajowej gospodarki, struktury zatrudnienia, konkurencyjności krajowych przedsiębiorstw i jej znaczenie dla bezpieczeństwa Polski nie ulegają wątpliwości. Doceniamy w związku z powyższym wolę strategicznego podejścia do wykorzystaniu potencjału tej technologii i podjęcie prac nad Polityką rozwoju SI.

W szczególności popieramy uwzględnienie w projekcie mechanizmu piaskownic regulacyjnych. To instrument dobrze znany z praktyki unijnej i międzynarodowej, który może realnie wspierać rozwój innowacji, dając firmom przestrzeń do eksperymentowania bez ryzyka regulacyjnego, niezbędny w naszej ocenie w kontekście tak dynamicznej technologii jak SI.

Stoimy jednak na stanowisku, że projekt “Polityki rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce do 2030 r.” może zostać udoskonalony i wymaga pracy we wskazanych obszarach. Szczegółowe uwagi i rekomendacje dotyczące projektu zebrane zostały w postaci tabeli w Załączniku do niniejszej opinii. Poniżej znajdują się natomiast ogólne uwagi natury formalnej i merytorycznej dotyczące projektu:

- **Brak przejrzystości dokumentu.** W obecnej formie projekt nie ma spójnego charakteru. Dane przytaczane są miejscami bez odpowiedniego kontekstu czy związku z omawianym tematem, co sprawia, że ich obecność wydaje się przypadkowa, a wartość niejasna. Rekomendujemy przeredagowanie dokumentu, by był on bardziej czytelny. Przykłady w tekście projektu:

- Przywołanie raportu PIE “Stosunek Polaków do wykorzystania sztucznej inteligencji w administracji publicznej” (str. 8)

- Powołanie się na dotyczące trajektorii dla przyjmowania technologii AI i trajektorii dla Big Data (str. 9)
- **Wysoki poziom ogólności projektu.** Dokument, pomimo identyfikacji wyzwań i propozycji działań, cechuje się wysokim poziomem ogólności w wielu obszarach, co ogranicza jego praktyczną wartość. Proponowane środki do realizacji celów są często celami samymi w sobie. Przykładem jest np. podejście do problemu zatrzymywania w kraju talentów. Jest on słusznie rozpoznawany jako kluczowe wyzwanie, jednak następnie przedstawiany jako środek do osiągnięcia jednego z celów. Jednocześnie dokument nie przedstawia żadnych konkretnych mechanizmów ani inicjatyw, które miałyby faktycznie prowadzić do zatrzymania talentów niezbędnych dla rozwoju SI w Polsce.
- **Projekt posługuje się nieczytelnymi pojęciami.** Stosowanie ogólnikowych sformułowań stwarza poważne ryzyko dowolności interpretacyjnej. W konsekwencji, poszczególni odbiorcy dokumentu mogą go rozumieć w odmienny sposób. Przykłady niejasnych sformułowań w tekście:
 - “Pozycjonowania polskiej własności intelektualnej na możliwie wysokich poziomach globalnego łańcucha wartości” (str. 15)
 - “Suwerenność danych” (str. 33)
 - “Zamawiania systemów sztucznej inteligencji między resortami” (wskaźnik 2.6, str. 37)
 - “społeczeństwo stanowiące źródło danych” (str. 53)
 - “narzędzia stworzone do przeciwdziałania dezinformacji, ze szczególnym uwzględnieniem tworzonej za pomocą AI” (str. 58)
- **Brak weryfikowalności niektórych wskaźników.** Warunkiem skutecznej oceny przedstawionego projektu Polityki rozwoju SI jest oparcie jej na wskaźnikach, które są obiektywnie weryfikowalne. Niestety, część mierników zaproponowanych w dokumencie została sformułowana w sposób nieprecyzyjny (np. “inicjatywa”), co w praktyce uniemożliwia w przyszłości stwierdzenie, czy zakładane cele zostały osiągnięte. Część wskaźników wydaje się również opierać na arbitralnie przyjętych liczbach, których pochodzenie nie zostało wyjaśnione. Przykładem miernika pozbawionego merytorycznego uzasadnienia jest cel przedstawienia 12 unijnych stanowisk ws. AI w ciągu pięciu lat. Przyjmowanie z góry sztywnej liczby działań w obszarze polityki UE, zwłaszcza w tak dynamicznie rozwijającej się dziedzinie jak technologia, jest nieracjonalne. Wskaźniki powinny odzwierciedlać realne potrzeby oraz możliwości działania, a nie stanowić sztuczne, biurokratyczne cele.

W kontekście wskaźników, których celem jest “opracowanie 1 standardu”, bardziej precyzyjne byłoby określenie konkretnej natury tego standardu. **Sugerujemy w związku z powyższym podział wskaźników na ilościowe i jakościowe.**

- **Projekt nie odnosi się do kwestii przyciągania talentów zza granicy.** Choć dokument słusznie identyfikuje wyzwanie, jakim jest zapewnienie odpowiedniego poziomu podaży wykwalifikowanych kadr, diagnoza nie znajduje odzwierciedlenia w postaci propozycji konkretnych rozwiązań systemowych. W projekcie nie dostrzeżono np. potencjału, jaki leży w imigracji wysoko wykwalifikowanych specjalistów. Uważamy za konieczne uzupełnienie dokumentu o strategię przyciągania talentów z rynków zagranicznych (zakorzenioną w rządowej polityce migracyjnej), wraz z działaniami wspierającymi (np. procedury dotyczące szybkiego wydawania wiz, pozwoleń na pracę i pobyt).
- **W projekcie nie poruszono kwestii partnerstw strategicznych oraz współpracy transatlantyckiej.** Dokument nie odnosi się do kwestii współpracy transatlantyckiej w obszarze infrastruktury, co stanowi w naszej ocenie istotne pominięcie. Rozwój sztucznej inteligencji jest nierozdzielnie związany z dostępem do zaawansowanych zasobów obliczeniowych. W tym kontekście, kluczowe jest utrzymanie statusu Polski jako zaufanego partnera Stanów Zjednoczonych, co jest fundamentalnym warunkiem zapewnienia dostępu do najnowszych procesorów. Co więcej, także rozdział poświęcony danym otwartym i modelom open-source zdaje się silnie bazować na wykorzystaniu modeli PLLuM i Bielik zapominając, że powstały one w oparciu o dostępne na rynku w otwartej domenie modele wyprodukowane przez firmy prywatne, jak np. Llama-70B czy Mistral 7-B. Pomijając współpracę z sektorem prywatnym w zakresie udoskonalania i wdrażania możliwości stworzonych w ten sposób polskich LLM-ów, Polska odcina się od wartościowej ekspertyzy sektora prywatnego. Konsekwentnie, w dokumencie brakuje odniesień do strategicznych partnerstw, które są niezbędne do pozyskania i wykorzystania najnowszych technologii w obszarze SI. Rekomendujemy dodanie tych kwestii do dokumentu.
- **Dywersyfikacja rozwiązań dla administracji publicznej.** Projekt Polityki w części “Sprawne państwo” wydaje się zakładać, że wdrożenie SI w polskiej administracji publicznej opierać się będzie na jednym modelu, jakim jest PLLuM (“Wdrożenie AI w administracji publicznej w sposób gwarantujący suwerenność infrastruktury informacyjnej Państwa zapewnić ma projekt PLLuM”). Bez wątpienia PLLuM jest wartościowym i rozwojowym projektem, niemniej jednak przesądzanie - na tak wczesnym etapie rozwoju projektu - że AI w polskiej administracji sprowadzać się będzie do korzystania z PLLuM jest zarówno przedwczesne jak i nierealistyczne, gdyż trudno sobie wyobrazić, aby model ten był najlepszym rozwiązaniem do wszystkich, bardzo zróżnicowanych zadań realizowanych przez administrację publiczną. PLLuM może i powinien być wykorzystywany przez polską administrację publiczną, ale nie ma ani powodu ani podstaw do przesądzania, iż będzie to jedyny model wykorzystywany przez nią.

- Jednocześnie w powszechnym wykorzystaniu SI przez polską administrację publiczną drzemie olbrzymi potencjał optymalizacyjny - aby ów potencjał wykorzystać należy kierować się w naszej ocenie następującymi zasadami:
 - **Myśleć „zadaniowo”** - skupić się na przekrojowych zadaniach, aby osiągnąć korzyści skali, a jednocześnie móc zaspokajać potrzeby na szczeblu lokalnym.
 - **Mieć świadomość ryzyka** - zacząć od rozwiązań AI o niskim ryzyku, przeznaczonych do użytku wewnętrznego.
 - **Skupiać się na efektach** - skoncentrować się na zastosowaniach SI, które oszczędzają czas i ułatwiają życie obywatelom i przedsiębiorstwom
 - **Wdrażać i promować technologie chmurowe** - ujednolicić politykę poszczególnych resortów i urzędów oraz ograniczyć ryzyko poprzez przeprowadzanie ocen ryzyka w całym obszarze administracji państwowej.
 - **Dokonywać przemyślanych zakupów** - zoptymalizować proces zamówień publicznych na technologie AI i rozwiązania chmurowe, zapewniając elastyczność, skalowalność i zgodność z otwartymi standardami, aby nie dopuścić do uzależnienia od dostawców.
- **Zastrzeżenia dotyczące obecności i kształtu rozdziałów “6.2. Regulacje prawne i Etyka AI”, “6.3. Gwarancja prawa do prywatności i ochrona danych osobowych”, “6.4. Ochrona konkurencji i konsumentów” i “6.5. Ochrona praw autorskich i interesów twórców”.** Kwestia zgodności rozwoju i wykorzystania SI z obowiązującym prawem jest bezdyskusyjna i oczywiste jest, że takie przepisy będą tam gdzie mieści się to w ich kompetencjach - egzekwowane przez PUODO i UOKiK. Wątpliwości budzi natomiast umiejscowienie tych zagadnień w dokumencie o strategii rozwoju. Rolą Polityki powinno być wyznaczanie kierunków i celów, a nie powielanie informacji o istniejących obowiązkach prawnych, a tym bardziej przesądzenie o kształcie przyszłych, szczegółowych rozwiązań legislacyjnych.

Ponadto, dokument dotyka kwestii kontrowersyjnych (np. relacja między prawem autorskim a rozwojem SI), które wymagają szerokich konsultacji społecznych i eksperckich i nie powinny być rozstrzygane w ramach tego typu dokumentu. Mając na uwadze powyższe zastrzeżenia, rekomendujemy usunięcie tych rozdziałów w takiej formie, w jakiej występują w dokumencie.

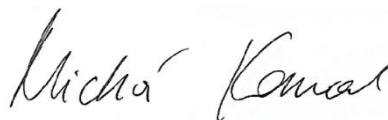
Pochwalamy ambicje do strategicznego podejścia do rozwoju SI w Polsce i doceniamy pracę Ministerstwa Cyfryzacji nad “Polityką rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce do 2030 r.”. Uwadze Ministerstwa Cyfryzacji polecamy również brytyjski dokument “[AI Opportunities Action Plan](#)”, który w naszej ocenie może posłużyć jako cenne źródło inspiracji w toku dalszych prac nad projektem.

Liczymy także, że pomocne okażą się przedstawione powyżej ogólne rekomendacje oraz szczegółowe uwagi zawarte w Załączniku. Pozostaję do Pana pełnej dyspozycji.

Z wyrazami szacunku,

Michał Kanownik

**Prezes Zarządu
Związek Cyfrowa Polska**